

Соколёнок

4/2016
июль - август

Лачын

ДАГЫСТАН РЕСПУБЛИКІЙН ҚОИНИ ВУЗЕЕ СА ЙАИХХЪЕ ҚЪЕККАН УШАХАРШЫН ЖУРНАЛ

Къайхъес

Гъарай гъааъа шолхъа, АІрапын цАхбы,
Шааирын гешщен сес мысана къайхъес?
Зулумеейыб ыІмыІр абкЫын, еш гябху,
Шааирын гешщен сес мысана къайхъес?

Гыл`мецІее едиkey дюн`йелхъа ирхъу,
Джын, шейтПан шарыни тореехъа аюрхъу,
Дини дичхарершини къуюеехъа кІеюрхъу,
Шааирын гешщен сес мысана къайхъес?

Уфтанын табийъат, сувабы, байир,
ХаІрра чалышмышхъа, гъувийн зы хайыр,
Ватани, миллетни аджы-агърееъар,
Шааирын гешщен сес мысана къайхъес?

Хъаркъу достна хъары, хъаъына душман,
Югун, писин дехъа, гъаъына пешман,
Пахылийвалий оІджен вакан саваш ман,
Шааирын гешщен сес мысана къайхъес?

Къаджес ыхъа джар деш джегыилрананкъаI,
Йыгъбы, еш ыккийн агъалрананкъаI,
Тох деебхъа джо захъаб къаIс хъыхъайнкъаIр,
Шааирын гешщен сес мысана къайхъес?

Ансанбыл «Селяват» кІаIдхъаъы адкЫын,
Зинатыр, Гюльбениз, Рамилеб абкЫын,
Кумагбышкы Вагид кІаIрхыІтыI аркЫын,
Шааирын гешщен сес мысана къайхъес?

Йишида қынна чемпион

Гъайджиев Мурад Махачна дихеे Маігъяңкъалайни шагъареени З нумранани мактабни 6-ъэсди синифеे хъаідаіххъаі вод. Мана ахыреедни сенбышее Грэпплинг донана – алиқкыйни сахахранбышды мактабеे идманыка маішхулехье вор. Манкъвее хаітданани йишида Маігъяңкъалайни шагъарни, Дагъыстан республикайни ва СКФО - ни идманчеершини аІреедни ярышбышее югун джигабы аххъы вод. Гъийни дёлесвал`бышее СКФО - ни идманчеершини аІреедни ярышнейыб къоібъэсда джига авхъу. Къийнар мана маігъкамра идманыка маішхулехье вор. Шы гыргынбыше Мурадыс югун хъаідхъий ва идманеे югун джигабы аххъас аІрзу гъаъа.

Геери

маIгъайллеени, хурмайни ювейк авубни истолни йыIкъайл гийъар. Алийыр, хыт`халеехъа наIрд ыIхыI, махъа гечIе. Гивийгъал къойре гъамбаз наIрд гъивага. Оюнни са ход базаре Карым дайийкIле вудж авур ахва къаджы, зарбы итIумда дагъа гийгъал. Са - къоIнаIххъее манбы наIрдни къувайле гъечу, авхъа, чIийелхъа къаъадакIва. Хив джигеийыд, шокIле ацIан ки, маIгъайлле гытIидахва кIатIеер ээхье. АIлийхъа са хылел хаIб хъавъуна «Геери» ва эйгъена дадалний воб. Мана гъамбазарше наIрд гъивага мее, джони гыIхъийъалла манче-шенче хъоохъе вухъа. Мер са элес Карым дайее, телесемишхъа гуджнада зарбы дагъыты мее, манбы къувайле гъечу, авхъа къаъадакIва. Карым дайий экIра зарбы аляатIас авхъа кIёйзар, анджах геджехъена. Алийни бысеени шени дадалын экIба къадабхъын, зарбы одхъананбы. ДадалыкIле махуIд ацIахъа ки, Алее чис охъанасын карме дагъедчу. Гъамбазар авхуйнбы зарбы дена. Гъуджооний гъаъас? Оюн таамаъасний ыккан. Дюн`йел, са карале гъайре, гъар карас чараа вобнан хъинне, гъинчихъаб са йаIхъ вухъесний вуккан. Гъамбазар сана-санкъухъа иляакы, аIхъяIнабы гъаъа гивийгъал. КъоIнкъукIле сана мана йаIхъ гееб югбаний ваацIа. Анджах мани йыгъыл дадална гъабына.

Гъинчиле сабара вахтна гъихъа Алий дайийни хыдылее, джуни гъамбазыка сана наIрдни къайебышка чил оо шашки гъиваганкъаI, зарбыний агвал` гъаъы. Нимее хъийгъа окIбышее йиджбы тIабал гъеъэйыд йиджбы авайки дешдий. ГъаIшде зарбы няхъа ыхъайс шохъад, ацIан, дегье шак дешин. Манбы кIатIеершике ад-къад дешынбыний. Ушахаршын вукIул`бы шашкийлаликкы мее, манбычин са сурархъа хъаъийнбыний. Хыдылееыйд

Карым дайийий Алий дайий гееб югун гъамбазар ва гъамыб гееб югун къоншубыний воб. Манбышди аIреенче, джаIмаIъаIтын эйгъен хъинне увгъее, гъала хъян илгъечIу дешдий. Гъина къойре гъамбаз аайлебышка сана сана-санбышааIнкъяI вуххъяI вухъа. Анджах Карым дайий геелеснанкъяI наIрд гъивагасний арайле. Гъар Карым дайий АIлий дайееваIнкъяI арийнкъяI, джун ман хуруш гъатIаъасди мее, гийгъалнаний АIлий дайийка наIрд гъивага. Карым дайий АIлий дайийле геелеснанкъяI авур ахвеейыр, вудж гъамхъес мее манкъуке хыл` цыцIаальна дешдий. Мысайи вудж гъамхъа, «Гъавас водуд, хаIд хъихъес чалышмышхъе»ва увгъу, манар къессу, айкIаннаний. Алий дайийийр джуле кул`ле инджимишхъе дешдий. МанкъукIле ацIаний ки, Карым наIрдее джука хъарайлена деш вор.

Са къыIлийни йыгъыл` мер Карым дайий АIлий дайийсхъа наIрд гъивагас арайле. Мана, гъава пырабава

манке Алий дайийс джуувабний гъувуки, джус тезе зарбы алишщу ал`лесва. Анджах АЛий дайее вуджее джад тезе зарбы алишщүйнбүний. МанкъукІле ацЛаний ки, Карым наІрд гъивагас гъихъарасда. Хыдыл`ыс манчике хабар дешданий. Мани зарбы агвийни гъалате АЛий дайийна хыдыл`, хыле зарбы, гъамахъа гёгъа. Лап кинабы-

шеедын хыиннеен кар ыхъа. Лезимни вахтал` кумаг гъийхъаран. Геери нишыке джаб хабар дена меб истолни гъыІхъийъалланий илвийкІар. АЛее, Карымылхъа ыІгътибар, гъидяъы дадал истолуле аІкъаІна къогъоше. Гын зарбыд манче гъоІдгъуІйнхъий, дегье нишын джад чис кумаг гъаъас дешдий.

ВАТАН

Хъигъече хаанче гъу, юххъан адыйнкъаI,
Гъавеенче тIетГ`-тIелейн нафас хъадийнкъаI.
Гъала бытагъыл` оо тIетГ` сидядийнкъаI
МаIгъайлле алееле нергизий тюл`пан,
АцIахъес ыкканхъее, гъамна воб, – Ватан!

МаIгъайллеехъа югун йыгъва абайле,
Гыргына хив маIьраIкеехъа сабайле,
Цумас истагъ, ед`ис соспар хъабайле,
ГъекIва, шадехъе, гыргына инсан,
АцIахъес ыкканхъее, гъамна воб, – Ватан!

Цувыл` хъады, мыкIан мыщбы аъийнкъаI,
Юваршыл`ын водун тIеле кIяъийнкъаI,
КыIдимиис лезимын кар адхъу саъийнкъаI,
КъутIодкIул илёйзар чолбышее къалтан,
АцIахъес ыкканхъее, гъамна воб, – Ватан!

Йыз гёгъу басдурехъе ахтын къайебы,
Эгъес, дувагъ адчуна истагъ, – сувабы.
Гёдащен балахбы – джен улен нагъбы,
Нимее миджагдайи тIетГ`бынан аршан,
АцIахъес ыкканхъее, гъамна воб, – Ватан!

Вака сана зы шавуле джар хъидайкъаIн,
Ватанни мее, няхъа ихъее зы айкIан,
Мерна гъихвее, йизын къел`бы идаякIан,
Дошемишхъа нукънел ооъад гъеле джан,
Гъу йизда Ватан воб, Ватан воб, Ватан!

Йизын йикГ` гъамбаше йыгъни мее гъекIва,
Гъу девхъее, зы дешда, гъамаа джар хъекIа,
Иыгъни мее, эбее ичIу, зы инсан гекIа,
УлекIле къидедже не хан, бег`, султан,
Гъу йизда Ватан воб, Ватан воб, Ватан!

САМУРЕН ДЖАВАБ

(Йыхъбы сувабышка джуравъу, къоңа хъавъу воб)

—Мыкбышди мыклалике
Гъохава, няа шаке
Гъайрийн эvez илешще,
ХъигъевчIу ааI гъу, Самур?

Булут къаджее, къудоокан.
ХаIбы кIаар хъыхъай декан.
Деш вахъа мебна Ватан,
Няхъана ааI гъу, Самур?

Йыхъбы воб валхъа сабы,
Шы вас мигъманар абы,
Къалиъы гъин обабы,
Няхъана ааI гъу, Самур?

—Зы гъамбаше воб шока,
Вушди дердел илёока,
Шу джуравъийн сувабы
Къыл`да-къыл`да зы гекка.
УлекIле къидедже кар,
Хылел аюдхъийн хъеъэкка.
Сергъадбы къайшес меега,
Ачмышхъес мее гъин акка,
Сувале аIраIнеехъа
Улен нагъ зы эгъекка.

Айбұрағым Дағашев

ТАНБАЛ

Бықырын йығы адқын, къалирху хава,
Нишисий ишил деш, кышшына танбал?
Мыдам вухъун вүкіар, чихъад деш дава.
Нишисий ишил' деш, кышшына танбал?

Ишлемиш эәхъе халкъ, йығы адқын некке,
Нена джаб иш хылеке илдаал воб ваке.
Къазанмыш гъаъы кар, деш гъелес дек`кее,
Нишисий ишил' деш, кышшына танбал?

АйбұрағымыкІле кыл'да къаджейийид карбы,
Гъаъинбы деш вод мыса джад гъорбу.
Дора вассе кыл'да гъөз аІмайл'бы,
Нишисий ишил' деш, кышшына танбал?

*Муминов Малик
(Калел`ын мактаб, 10-ъесын синиф)*

Хъуледса сен адкын, къас вор хъийхъа ед`,
Анджах джен улепбы йаIххъаIъаIд вод мед.
Ул` кIевхъу йаIххъыIлхъа дих гозет гъаъа,
Няъас увгъее, едис кул`фат ыккан геед.

ХаIтда сенбы адкын, даIвъий чаIувхъайн.
Гъу нишылхъана вод хъадчы далыбы?
Нукънееъаб къалябкы, гъабтIыйнбышыле
Гъайре хайбышеехъа гыргынбы хъабы.

ДаIвъийн сес хъады mee, хивеенче абкын,
Даватбы къидеджуйн мекIун джаванар.
Нимее дагъамдайи йикIел хъаляъас,
Шени даIвъийн гъувуйн агърыйи ыкIар.

Еди мер къулени оIгее вор гийыр,
Гозет гъаъа ворна дихав джанана.
Са гъавуле дихеे кIетасва джен къул,
Манкъуни джанеेъаб меб умуд вобна.

НАЛХУБИЙ ШЫ АХХЪАС

БАЛУГЪААР ГЬАБКЫН?

Са уфтанни, миджагни, югни гъаванани йыгъыл` шы достааршыка сана балугъаар аххъас гъабкын. Шы вобумбыний хъебийре гъамбазар. Шы балугъаар ээхъени голесхъа гъибхыр, гибгылийнбы балугъаар аххъаххъа. Мани йыгъыл` балугъаар югда хъоо деший. Манчихъа гора са дост айхъайнабы хъаляяа гиргыл. Манкъвее шале айхъайна гъаъа ыхъа. Зынайи маниса гъамбазе сесбы гъидяъы, гивъур балугъаар аххъаххъа вухъа. Сабара вахтале, шале айхъайна гъаъана дост, гъиддиргын голеехъа къаъаюрхъу. Гооне мана шаке цимис хъыхъа аркынна. Зынайи маниса гъамбазе джуухъад хъигъна югда айхъайнабы гъаъы, хаахъа абкын. Хъийни йыгъыл` шена дост нашвал`ын мактабеекъаар хъары деший.

КЫЛТАМИРНА ЖАБАР

Йыгъбышди са йыгъыл`
кылтамир са адамийна пылнана
киса абкын. Манчееъаб вухъа-
на вайш апбайлзий. Эхъалхъа мее
манкъвее мана киса табалгъяана,
амма кылтамирысхъа мана идя-
кена. Гыргын инсанар гимахъа
сабы мее, кылтамиреэ эйгъен:
«Шавуклэйи йизда пылнана киса
авайккы, вудж засхъа хъабы хъу-
вуйнкъус, зы йыцыбле апбайлзий
гъевлес». Йайхъыни къырагъы-
ле ал`гъаалнкъа, мана киса
авайкына са йүгни инсаныкъле.
Манкъвее хъабы хъоолена гыни
кылтамирысхъа киса. Сайыд
кылтамиреэ эйгъен: «Манчее ву-
хъана вайшше йыцыбле апбайлзий,
гъайшде гынняа вайш апбайлзий
джаб воб. Гъу васда йыцыбле
апбайлзий алябтую воб».

Киса авайкыйнкъвее эйгъен: «Зы
манче пыл кара ал`ятую деш, за-
хъад вакъле эйгъен джад дешин.
Дора шы къазийсхъа вайхъаис,
манкъвее шас дюззюн джураб хъе-
лесын». Хъабы гынбыше къаазийс
хабар гъааъана, наихъидеэ ыхъа ва
гыргын кар. Къаазее киса алябтую
эйгъен: «Йахшы, гъу эйгъен йыгъни
кисее вайшше йыцыбле апбайлзий
вухъа, манке гына йыгъна киса
дешуб, гъоора гъу табал гъеөье
йыгъа киса, гынаб хъевле мана
авайкыни инсанысхъа. Манчы-
на эйси хъары мее, вуджеэ джаб
мана киса хъевлесда...». Майхуир
кылтамир киса джаб дена ахуна.
Манчыс эйгъе вод: «Хайлда ыккана,
кыл`инчиенар ээхъена»

*Урусни мизейле йыхъ-сумылхъа
саакъал гъавъуна-Шафига Бабаева.*

Церрийна маңа/мим

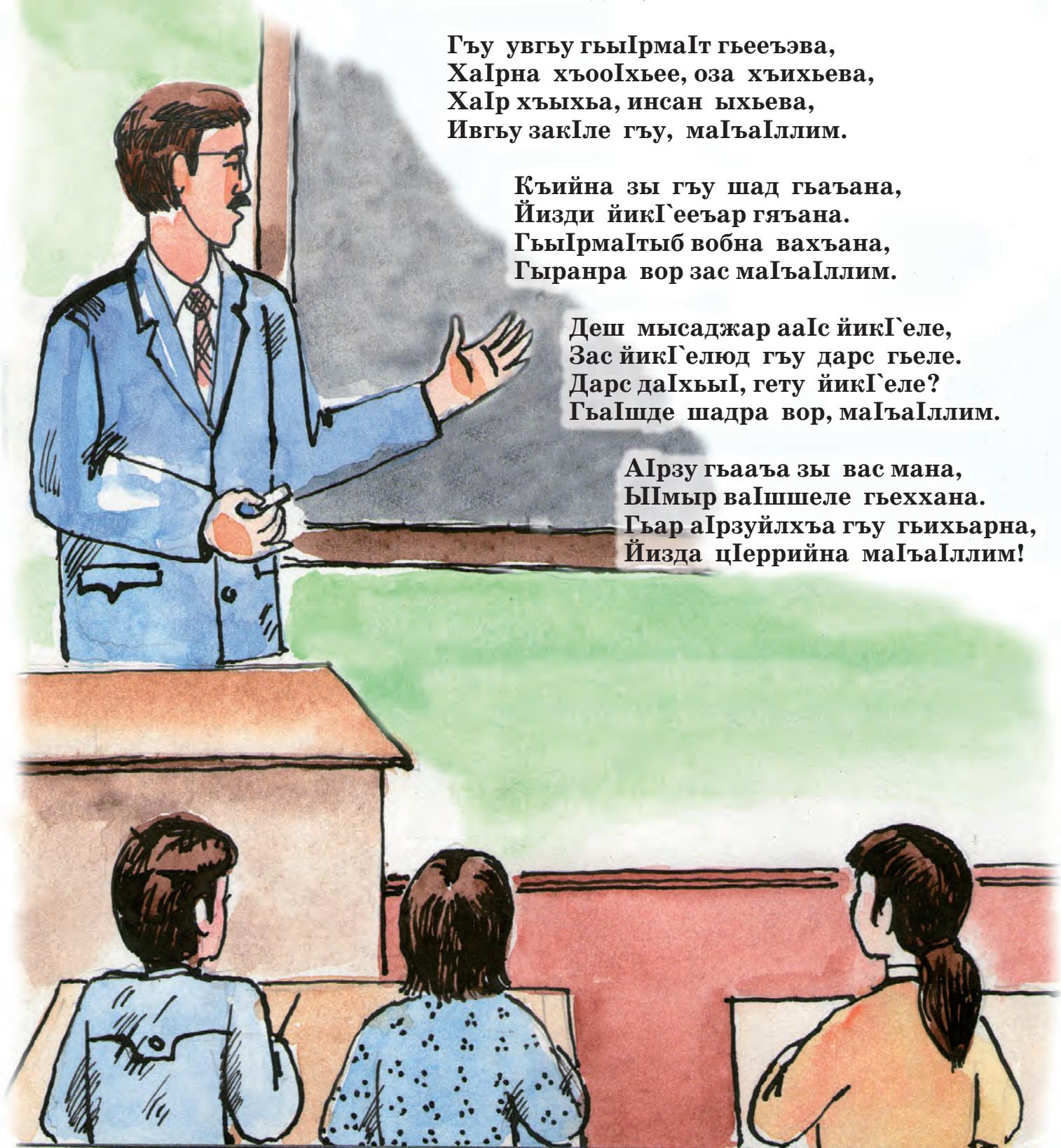
Цепбийна гәрф айлифбаана,
Кумагыка зы обкүнна.
Цыцлавъуна заңгымайт йыгъяна,
Аагвал гәаъас деш, маңа/мим.

Гъу увгъу гырмайт гьеевъева,
Харна хъоо/хъее, оза хъихъева,
Хар хъыхъя, инсан ыхъева,
Ивгъу заклле гъу, маңа/мим.

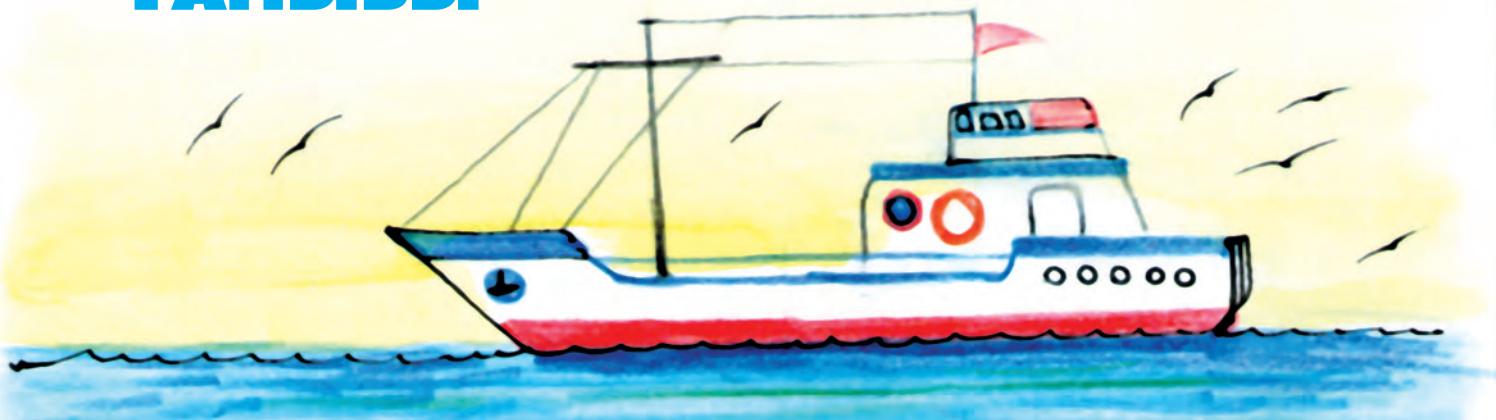
Къийна зы гъу шад гәаъана,
Йизди йикгөеъар гәаъана.
Гырмайтыб вобна вахъана,
Гыранра вор зас маңа/мим.

Деш мысаджар аайс йикгөеле,
Зас йикгөелүд гъу дарс гөеле.
Дарс даңхыл, гету йикгөеле?
Гәашде шадра вор, маңа/мим.

Аирзу гәаъа зы вас мана,
Ышмыр вайшшеле гөөххана.
Гәар аирзуйлхъа гъу гыхъарна,
Йизда церрийна маңа/мим!

ГАМЫБЫ

Гамыбы хайл-йыгъ илийлар,
Дениз, дерягъышди хынне.
Саъы гъар джура гъайванар,
Шенке Нуігъ аркынний хынне.

Елканбы уф клявгъуна шар,
Кулякъышка гыйлайан хъане.
Бигъааршыкан капитанаар,
Кламандаб воб джони клане.

Оігее гибхы аал воб лепа,
Къом къидеджен дуб вод клаарда.
Кюраал`бышее сува, тепа,
Хаал лагарна гибтыл перда.

Къифримбыше хъибкыр мее гуч,
Гъачлаа чин авхъа лейсан.
Гъадагъва вод хынел оо коч,
Къарачеерше хынне, түфан.

Торнаадабы, цунаамийбы,
Джаллад хыннеен аликларай *
Гъаззирда вод гъин гамыбы
Гъойгъайс мынтее, гъааъа гъарай.

Хыннеенче гъоззур къайебы,
Цинибышыл`ни далгъабыше
Гъага Галедын силибы;
Деспеч гъавъий чина пеше.

Матросааршыс деш къиреехъа,
Аахъеейыд джос дерягъын Гал`.
Джо джан айгъе сафареехъа,
Хъайлкыл саджар деш вор сийлал.

Къавджесва гъар оілка, шагъар,
Капитане гъойчлан педал.
Аливларааъа воб текар, **
Тимар гъавъу джуна саххъал.

Российеиле гаме абы
Сейр гъааъа джо Мадагаскар.
Гылхъийалла балинабы,
Кашалотбы ва дельфинар.

Буддистаарий ва евреяар,
Христиан, гъам мусурман,
Ылгъийкар джо дияр-дияр,
Хъытлаххы саакитда думан.

Ишыгъ гаягъе шуъаабыше,
Түфан айлайан лап аїкъайна.
Оззурини улебыше
Гъааъа гийгъал мед аїхъайна.

Хайневурни нердиванын
Хайнус гъеле йыгылле ранг.
Гъайвур гъатлу аирзуманын,
Ылгъийкар иидж вуклел челянг.

Щыцлахъесын хаалнче булут.
Хынел далгъа гивъарасда.
Сен-сениле шалхъа умуд
Гамыбышка гъивхъарасда.

* Аликларай – бурулгъан

** Текар – штурвал

Урусни мизеле йыхъ-сумылхъа
сааклал гъавъуна – В.Гъамзат.

Керимова Чолынара

Къойре дост

Са вахтбышыл' сувал`ни хиваршее инсанаршын ешаа-
йиш лап четинда ыхъя. Манбыше хайбы кылдымна къуімә аъасди mee, гы-
ней хъеджесын, одхъанан кар хъохъарасын осбы чалагбышече гядаха ыхъя. Ман гыргын
четинийвал'бы сувал`ни районбышхъа газ девхъай-
ке водонбы. Гядхийни осбышын чакын мызарабы чалагбышее джад къуру хъыхъес илёзараъа ыхъя. Осбы
гядхас айхан адамеер гъавайкіан вухъя. Гоонехъинне
къуру хъыхъайн осбы сабарабы едаарше йылкыл, нен-
бышхъайи аймале, балканар вод манчыка сана гъаххъа
ыхъя. Сана-санбышке гъеххъы аймалершыкан, балканар-
шыкан осбы, ярмабы гъаххъан имаджийбы гъаъа ыхъя.

Юххъанийни йыгъышди са йыгъыл', гъайлыхуіб, осбы гяд-
хас къойре гъамбазар вүйхъаі гивийгъал. Манбышди сан-
къун до Аїзиз, санкъуныд Юсуф ыхъя. Яківбыд алятіу, охва-

насын гынейид торбеехъа кIейхъы, гынбы йаIххъыIлхъа хъигъеебачIе. Чалагеехъана йаIхъ лап хылийба вухъа. ЙаIхъ абкIыний летти гынбыше гынчин, шенчин ихтилетбы гъаъа. АIльгъааI-аIлгъааI йаIххъыIни суралхъа гибхырыйинкъаI, АIзизе Юсуфыке хъийгIан. «Гаре, бирдан гъаIшде шалхъа гъабкIынни рышыни чалага сё хъигъайбхъе, гъу гъуд-жоона гъаъас?». Юсуфее аIхъаIна гъаъа джаваб хъеле гынкъус: «Гъуджон гъу эйгъен, нишилена гъу хъайлкъаIн. Сё хъигъайбхъе, къедженне йизди хыледын якIв, зы манчыни лигеехъа ыIхыI, гъамаа джаб атдивкIалааъаста. ГъаIмаIхуIд ихтилетбы гъаъа гынбы абкIын чалагеехъа гъивийхъар. АIзизе эйгъе: «Дора шы осбы са джигеенче гядхас, санаб вухъес чалага, хаIбна шас къорху вобна. Юсуфее эйгъе: «А гара, дешын гынняя вуччуд джад. Адамий ваке ыхъа, нишилена гъу хъайлкъаIн, гъу са суралхъа гьоора, зынар шени суралхъа аIлгъааIс. Гынкъве АIзизилхъа кыры гъиделе. АIзиз, чараа къабтIы, айкIан. Осбы гядаха гъала югра гиргъыл дешдий, АIзизикIле са гыIрай-гъаIшир къийхъе гийгъал. Гъаманче АIзизе гядахан осбыд гъуводхъур, гъарайбы хъоIни джигеехъа къадайхъван гъайкIанна. Гынняя гынкъукIле къеджен, шена джуна гъамбаз быкырра хъоду, хъишщугъишшу, колеехъа вор кIеюрхъу. АIзизе экIда кумаг гъаъы, алхъарчу хъийгIан Юсуфыке: «Гъуджоона гаре вак` ыхъа, шаваана гъу гыни гъаIлалхъа

хъаляты. Юсуфее джаваб хъеле: «Гъасре гъу дегье, шена гъу эйгъена сё залхъа хъигъайбхъына. Зы вуччуд джад гъаъас гъаIсиI дехъана, сёйин зы аххъы къелике коларшеехъа гъуворхъул`, гъивху абкIынна, зы гъавагъийда валхъа кыры гыидёву». Манче кьойир сана гъамбазар, аляатIу джон якIвбыд, сабкIыл ыIкъаIлхъа хивеехъа хъавайленбы. Хивыни инсанарше джоке хъийгIанан: «Гадебы, гъуджоона вушда сафарий, лап джытIаба джаб вухъаба, хаIтдабыне осбы гядхы?». Гынбыше эйгъен: «Гъасрелан, шу масхара гымамъа. Сёюн чини чалагеенче шы хъигъавъуйнбы. ГъаIмаIхуIд, мани сен, сёнани чалагеехъа инсан джар ыIххъаIс аIхыI деш.

Eg`ни мизейна хъошице

АІЛИФБА

ГъаІрфбы – (ЧІ чІ, Ш ш, Щ щ)

ЧІ чІ

Чапына форма – ЧІ чІ
Языйна форма – Ӳ Ӳ/
ГъаІрфын ду – [чы]
ХъаІбхъий – [чІ]

ЧІика [чIика]

Ш ш

Чапына форма – Ш ш
Языйна форма – Ӳ Ӳ/
ГъаІрфын ду – [ше]
ХъаІбхъий – [ш]

Шар [шар]

Щ щ

Чапына форма – Щ щ
Языйна форма – Ӳ Ӳ/
ГъаІрфын ду – [ша]
ХъаІбхъий – [щ]

Щука [щука]

ИНГИЛІССИ МИЗЕЙН КІЛАУБ

Феъл «To Go»

«To Go» феълихъа гъашдийни заманыл` къоبلе форма воб: Go, Goes. Шахсни авазлиқбышса сана «To Go» феълин авудни формайл` ишлемишехъе:

I go home. [ai gou houm] (ай гыв гыым) – Зы хаахъа аркын.

You go home. [ju: gou houm] (юу: гыв гыым) – Гъу хаахъа аркын.

He goes home. [hi: gouz houm] (гыи: гывз гыым) – Шена (гаде) хаахъа аркын.

She goes home. [ʃi: gouz houm] (ши: гывз гыым) – Шена (ичий) хаахъа аркын.

It goes home. [it gouz houm] (ит гывз гыым) – Шен (кар) хаахъа адкын.

We go home. [wi: gou houm] (вии: гыв гыым) – Шы хаахъа аал.

You go home. [ju: gou houm] (юу: гыв гыым) – Шу хаахъа аал.

They go home. [ðei gou houm] (вей гыв гыым) – Шенбы хаахъа аал.

«To Go» феълихъа шенкийни заманыл` са форма воб: Went

I went home. [ai went houm] (ай вент гыым) – Зы хаахъа аркын.

You went home. . [ju went houm] (юу: вент гыым) – Гъу хаахъа аркын.

He went home. [hi went houm] (гыи: вент гыым) – Шена (гаде) хаахъа аркын.

She went home. [ʃi: went houm] (ши: вент гыым) – Шена (ичий) хаахъа аркын.

It went home. [it went houm] (ит вент гыым) – Шен (кар) хаахъа адкын.

We went home. [wi: went houm] (вии: вент гыым) – Шы хаахъа аблын.

You went home. [ju: went houm] (юу: вент гыым) – Шу хаахъа аблын.

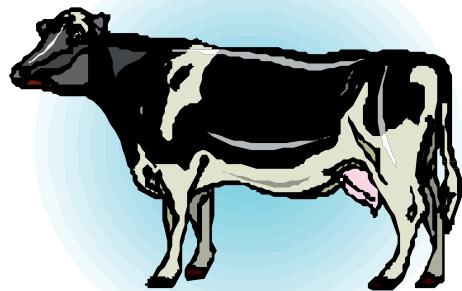
They went home. [ðei went houm] (вей вент гыым) – Шенбы хаахъа аблын.

ТәлмәДжебә

***

Чолбы хъыхъа мее хъынакъ,
Гъооле чин шас хаіпбай някъ.
Чина къатыхъ обхъун мее,
Гъадайле шас июттун някъ.

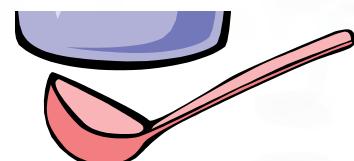

***

Алхъыгъы мее чин ваче,
Ушахарше илёодже.
Поварни хыле воохъе,
Хылийн быіт`нана ...

***

Йидж хайбышда улъ,
Хъивийхан чил т`юлъ.
Хаас ишыгъ гъеле,
Манчын ду вод ...

***

Мысайи верыгъ хъибхы,
Эгъес зака йидж ибхы.
Зы няхъа адым авгъе,
Захъаб хъигъна йидж гибхы.

***

Гыцлаагтарна хаівна улъ,
Йидж хаймдийна къаравулъ.
Гагъ хъоохъе араб хъинне,
Гыргалеба гагъ вукбулъ.

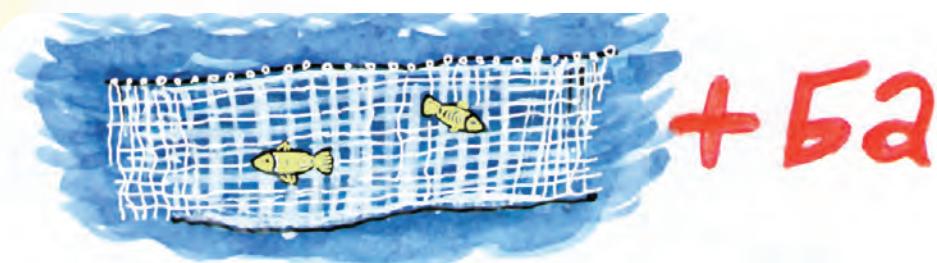

РЕБУСЫ

TİAP +

1 + Пын

+ Ба

ВУТТ +

АК + К

КРОССВОРД

СОЛУЛЕ САГЬЫЛХЪА:

1. Июныл` гъивийхъарна, зыргыни рангал`на, хек меена мейва.

АВГЪАНЧЕ ООХЪА:

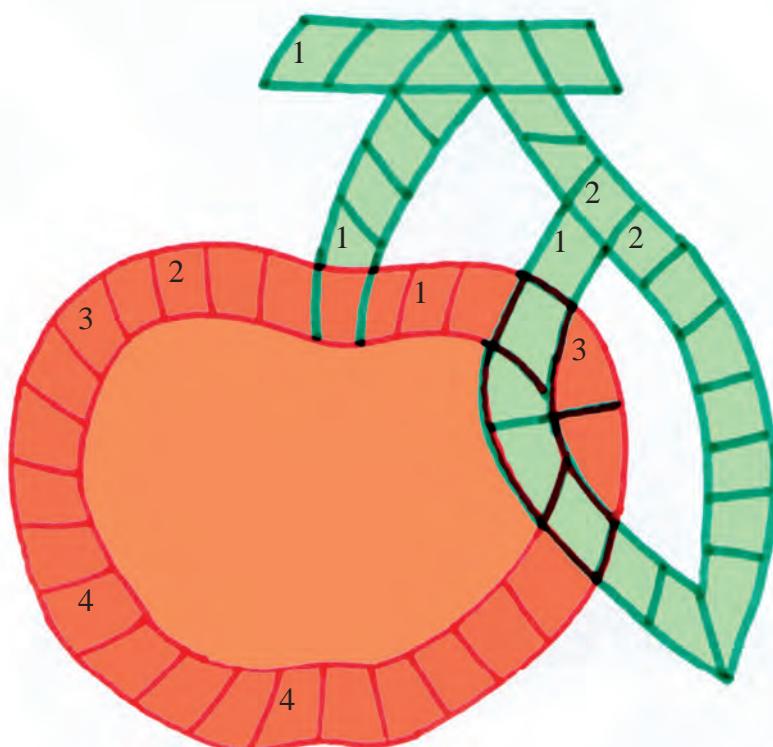
1. Ахтыба, дюззюба ааIна юв.
2. ЧаАраI ва зыргы хъоохъена, эрыкъни оIлчийлна мейва.
3. Балийни оIлчийлна, чIурчIумана мейва.
4. Чалаге ахтыни ювааршыл` аIлааIна, зыргыни рангал`на, гыргалена, кIунийийлеб кIинна мейва.

ООГЪАНЧЕ АВХЪА:

1. Къабыхыл` oo кыл`кнана, эч меена ва чиле кIинна, июттуна мейва.
2. Чалаге аIлааIна, кIаарни ва чIаIраIни рангал`на, балиле кIинна мейва.
3. Хылийн йикГнана, чурчIумана, хылийна, кIинна мейва.
4. ИтIумын къабыхнана, балийни оIлчийлна кIинна мейва.

САГЬЫЛЕ СОЛУЛХЪА:

1. Сувал` аIлааIна, мыхакни рангал`на, къабых гъамамварна мейва.
2. Гыргалена, чIараIни, зыргыни, кIатылни рангал воохъена, джыIхааI меена мейва.

Соколёнок

Лачын

4/2016

июль - август

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель :
Правительство Республики Дагестан.

Журнал зарегистрирован федеральной
службой по надзору в сфере связи и
массовых коммуникаций.

Регистр.номер ПИ№ТУ5-0027 от 21 мая
2009 г.

Издается с января 2009 г.

Главный редактор
Мурад Ахмедов

Редколлегия:
Т. Зургалова (отв. секретарь)
В. Гамзаев (редактор)
Ш. Бабаева
А. Исмаилов (зам. гл. редактора)
Н. Исаев
А. Дадашев
Х. Назирова
Аб. Омаров
К. Омаханов

Худ. редактор З. Даганов
Тех.редактор Т. Лузина
Художник номера М. Муталибов
Художник обложки А. Качаев

Дата выхода в свет 31.08. 2016г.
Тираж 123 экз.
Заказ № 101

Типография: ООО «Издательство «Феникс пресс».
Адрес типографии: 367018, РД,
г. Махачкала ул. Петра I, 61

Редакция и издатель: Государственное
бюджетное учреждение Республики
Дагестан «Редакция республиканских
литературных журналов «Соколенок» и
«Литературный Дагестан»

Адрес редакции и издателя: 367025,
РД, г. Махачкала, ул. Даниялова, 55.

Цахурский язык.

Индекс: на год - 78438,
на полугодие - 73888.

Цена свободная